

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT – 2024

Komunikace problematiky oběhového hospodářství obyvatelům měst a obcí

Ing. Michal Struk, Ph.D.

Masarykova univerzita

Číslo a název projektu: SS02030008, Centrum environmentálního výzkumu – Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost

Prioritní téma programu: Prostředí pro život

Klíčová slova: obce, odpady, komunikace, třídění, vzdělávání

Řádné nakládání s odpady v obcích představuje klíčovou součást trvalého úsilí o dosahování konceptu oběhového hospodářství. Takové nakládání s odpady však vyžaduje podrobné plánování, hluboké porozumění místní situaci a zvyklostem, vybudování dostatečné infrastruktury a efektivně nastavený systém, a to včetně aktivní propagace a komunikaci tématu odpadů u obyvatel.

Převažující zkušenosti z posledních let ukazují, že většina snah o zlepšení nakládání s komunálními odpady je zaměřena na vylepšení technických aspektů a dostupnosti infrastruktury související s nakládáním s komunálními odpady. Například průměrná vzdálenost k nejbližšímu místu svozu recyklovatelných odpadů v Česku se v posledních letech snížila na méně než 100 m. Zatímco se však tato vzdálenost a tím i dostupnost neustále zlepšuje, zdá se, že míra třídění odpadu spíše stagnuje.

Dostupná data z EU ukazují, že i přes velký pokrok v posledních desetiletích existují jakoby určité praktické limity toho, kolik komunálního odpadu lze běžně vytřídit. Data vybraných zemí EU ukazují, že hodnoty kolem 50–60 % vypadají pro mnohé z nich jako praktický limit míry třídění, a to i přesto, že analýzy obsahu zbytkového komunálního odpadu v obcích běžně ukazují, že 60 % tohoto odpadu obsahuje recyklovatelné látky, které bylo možné třídit. Vzhledem k tomu, že tyto důkazy jsou k dispozici z mnoha obcí a pokrývají více let, zdá se, že existuje významná skupina lidí, kteří i nadále netřídí nebo třídí nesprávně. A o snižování celkové produkce odpadů, což je nejvíc žádoucí, ani nemluvě.

Pro řešení tohoto problému jsme pro obce navrhli obecnou komunikační strategii zaměřenou na zlepšení odpadového chování obyvatel. Cílem je poukázat na klíčové aspekty, které by měly být s veřejností komunikovány, představit osvědčené způsoby, jak by komunikace s veřejností měla probíhat, a nakonec uvést konkrétní příklady komunikačních nástrojů. Metodika představuje praktického průvodce s návodem, co by měla komunikační strategie v jednotlivých obcích zahrnovat.

Taková komunikační strategie pro obce představuje cenný doplněk k již existující infrastruktuře a má potenciál pomoci dosáhnout vyšší úrovně třídění odpadů a celkově nižší produkce odpadů při využití typicky méně nákladných opatření. Vedlejším přínosem je vyšší zapojení veřejnosti, získávání zpětné vazby přímo od cílové skupiny a případně identifikace kreativních řešení respektujících místní specifika.